

**2017–2021 m.
VLK ir TLK darbuotojų
nepakantumo korupcijai apklausa:
nuomonė, žinojimas ir elgesys**

VLK patarėja korupcijos prevencijos klausimais

VILNIUS

2022-02-22

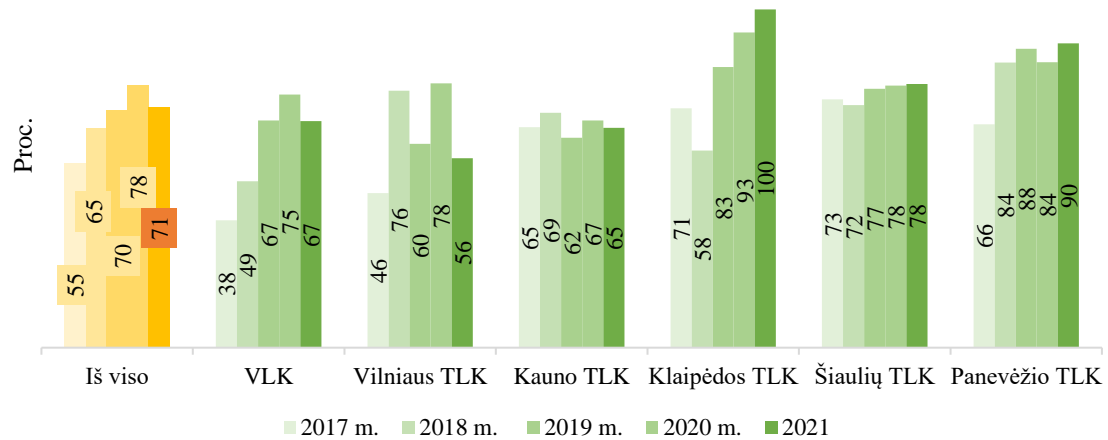
Apie apklausą

- ✓ **Apklausa vykdoma nuo 2015 metų;**
- ✓ **Apklausa vykdyta 2021 m. gruodžio mėnesį;**
- ✓ **Siekiant rezultatų palyginamumo, kasmet modifikuojama tik anketos dalis „Žinojimas: kas yra korupcija?“;**
- ✓ **Tikslas – nustatyti darbuotojų nepakantumą korupcijai, išsiaiškinti, ką jie mano, ką žino ir kaip elgiasi, įvertinti apklausų rezultatų pokyčius 2017–2021 metais;**
- ✓ **Metodai kasmet naudojami tie patys: anoniminė apklausa (el. anketa).**

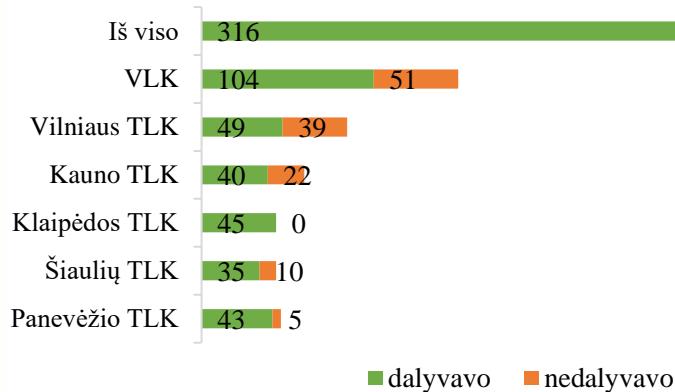

Dalyvavimas apklausoje

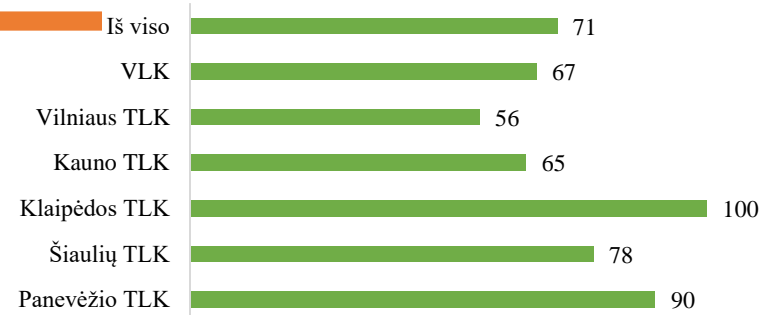
2017–2021 m. dalyvavimo apklausoje dinamika

2021 m. dalyvavusių/nedalyvavusių apklausoje darbuotojų skaičių palyginimas, vnt.

2021 m. dalyvavusiųjų apklausoje darbuotojų dalis, proc.

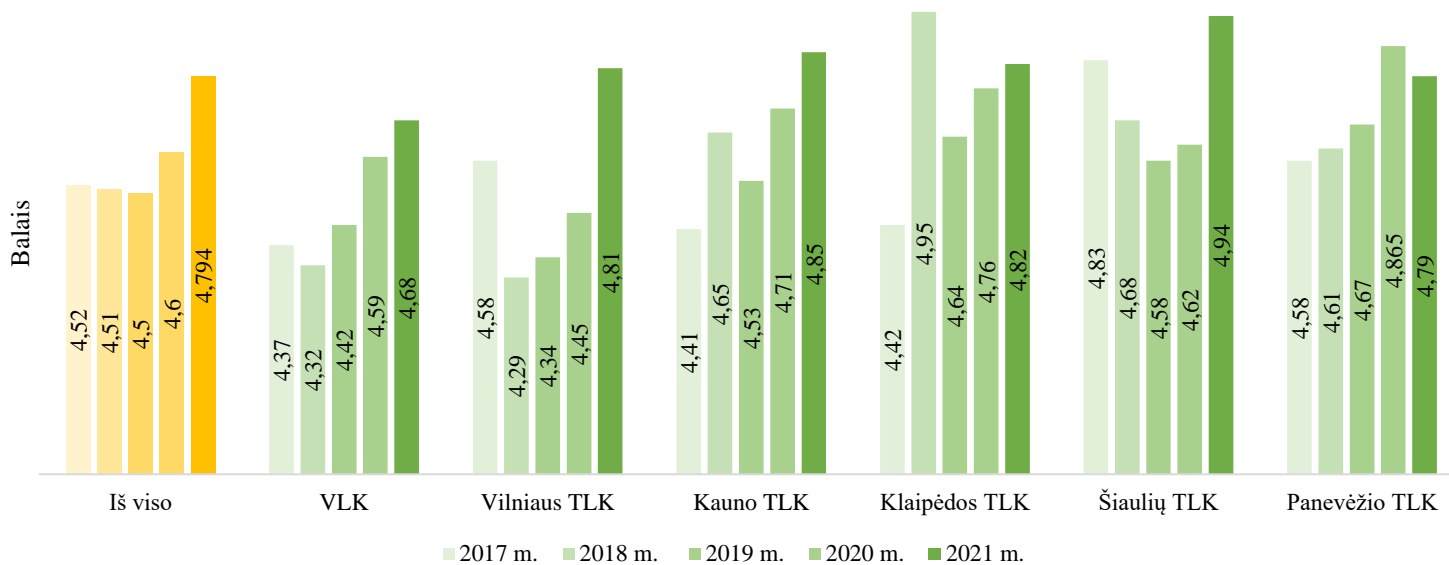
Išvados:

- 2021 m. apklausoje dalyvavo 7 proc. darbuotojų mažiau nei 2020 m.
- 2021 m. aktyviausiai apklausoje dalyvavo kaip ir 2020 m. – Klaipėdos TLK ir Panevėžio TLK darbuotojai.

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

1A. Kaip manote, ar ligonių kasų veikla yra skaidri? (vertinimas balais: 1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

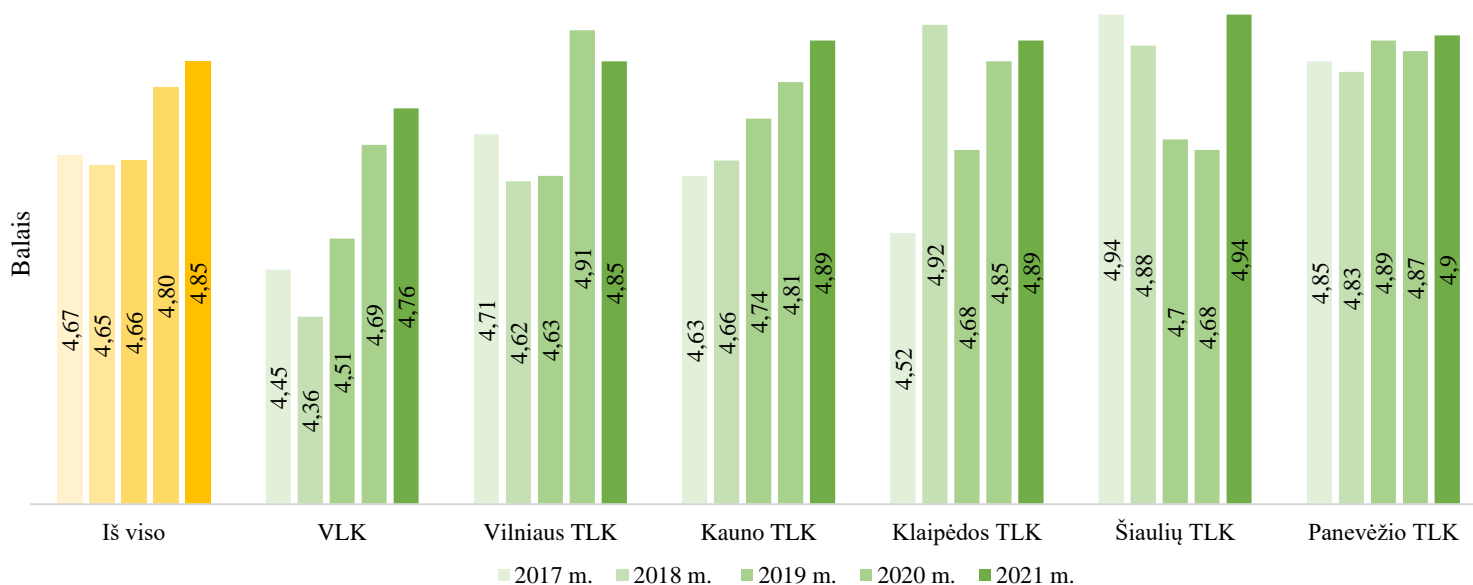
Išvados:

1. Bendri ligonių kasų veiklos skaidrumo vertinimo rodikliai aukšti ir kasmet kyla.
2. 2021 m. bendrai ligonių kasų veiklos skaidrumą geriausiai vertino Šiaulių TLK – 4,94 balo.
3. 2021 m., palyginti su 2020 m., vertinimai pagerėjo visose įstaigose, išskyrus nežymiai sumažėjo Panevėžio TLK .

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

1B. Kaip manote, ar įstaigos, kurioje dirbate (VLK / TLK), veikla yra skaidri?
(vertinimas balais: 1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

Išvados:

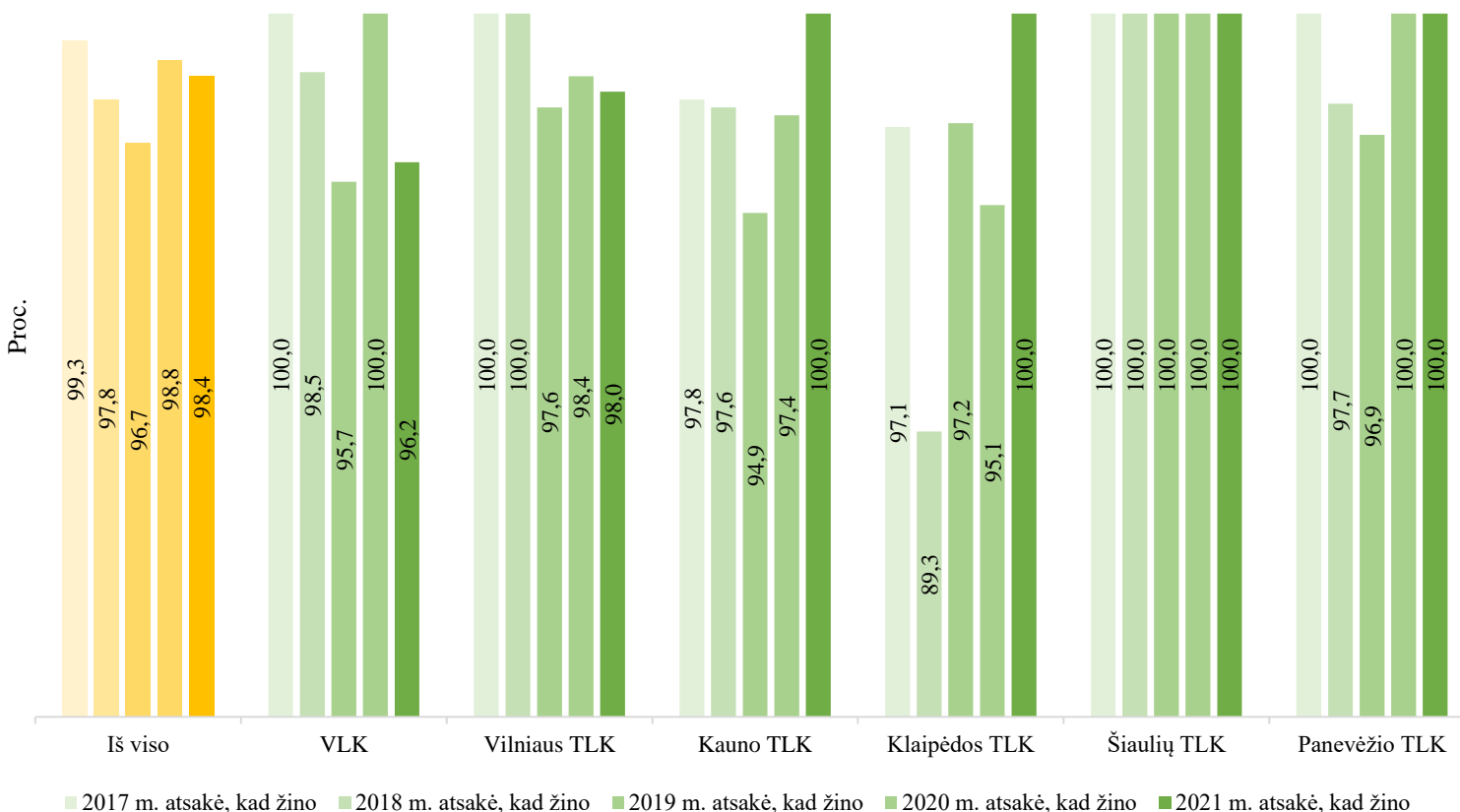
1. Vertinimo rodikliai aukšti. Įstaigos, kurioje dirbama, skaidrumas beveik visada vertinamas kiek geriau nei bendrai ligonių kasų.
2. Nuo 2017 metų ligonių kasų darbuotojų įstaigos, kurioje dirba, skaidrumo vertinimas ženkliai nesikeičia.
3. 2021 m. įstaigos, kurioje dirbama, veiklos skaidrumą geriausiai vertino Šiaulių TLK darbuotojai (4,94 balo).

Žinojimas: kas yra korupcija?

2. Ar žinote, kokia veika laikoma korupcinio pobūdžio nusikalstama veika?

(atsakymų variantai: Taip; Ne)

Išvada:

- 2021 m., palyginti su 2020 m., bendras ligonių kasų darbuotojų pasitikėjimas savo žiniomis neženkliai nukrito.
- Mažiausiai savo žiniomis pasitiki VLK darbuotojai, o visų TLK darbuotojų pasitikėjimas savo žiniomis arba augo, arba išliko absoliučiai maksimalus.

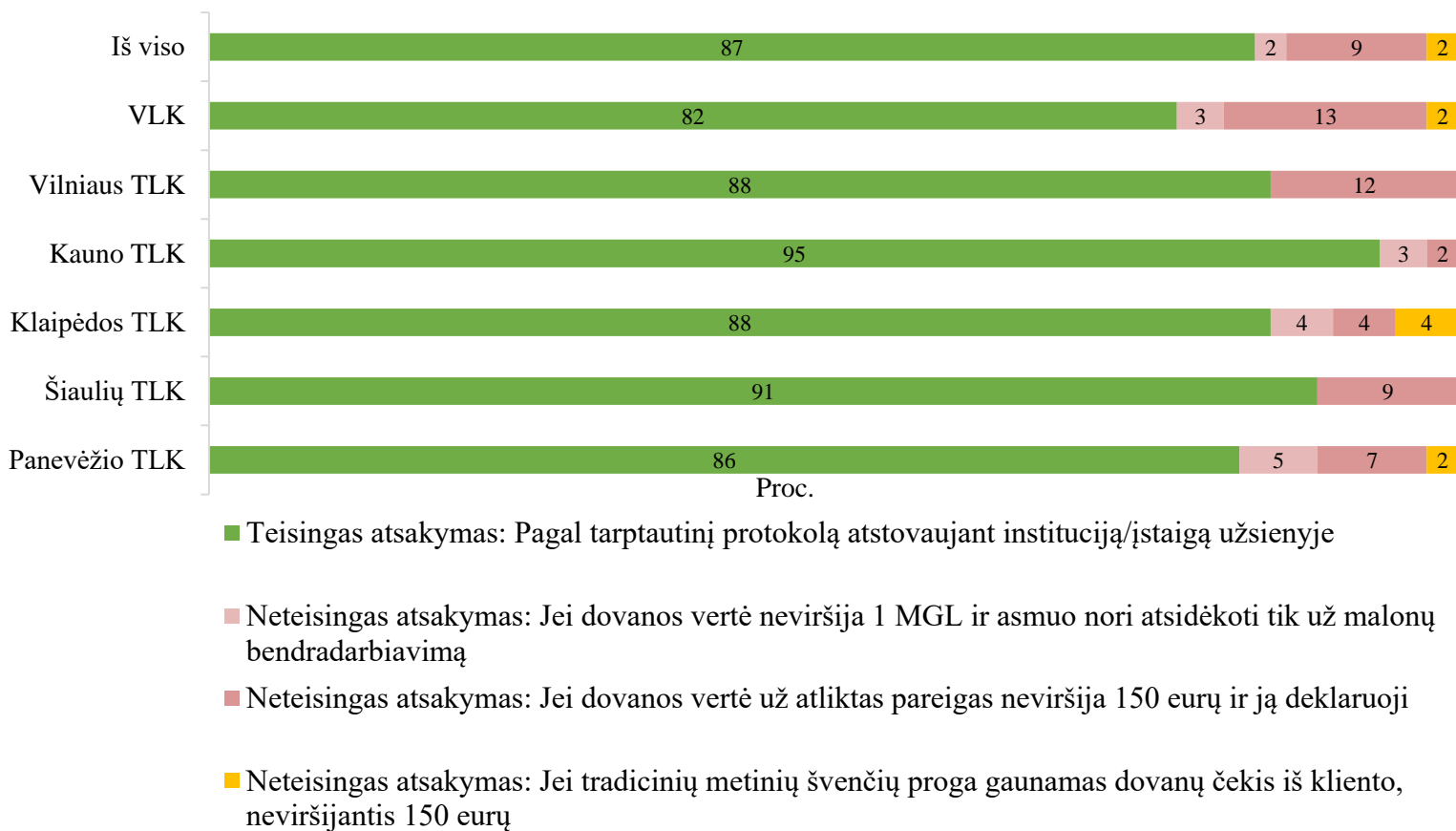

Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (1)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.1. Dovanos galima priimti: Pasirinkti 1 (viena) teisingą atsakymą

Išvada: 87 proc. darbuotojų pasirinko teisingą atsakymo variantą.

Paaiškinimas: VPIDĮ 13 str. 2 dalyje yra numatyta viena iš 4 išimčių, t. y. galimas dovanos priėmimas pagal tarptautinį protokolą. Šiuo atveju asmuo priima dovaną, kaip oficialus kitai valstybei atstovaujanti institucijos asmuo. Kitais atsakymų atvejais pagal VPIDĮ 13 str. 1 d. draudžiama priimti dovanas ar paslaugas, jei tai susiję su tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis.

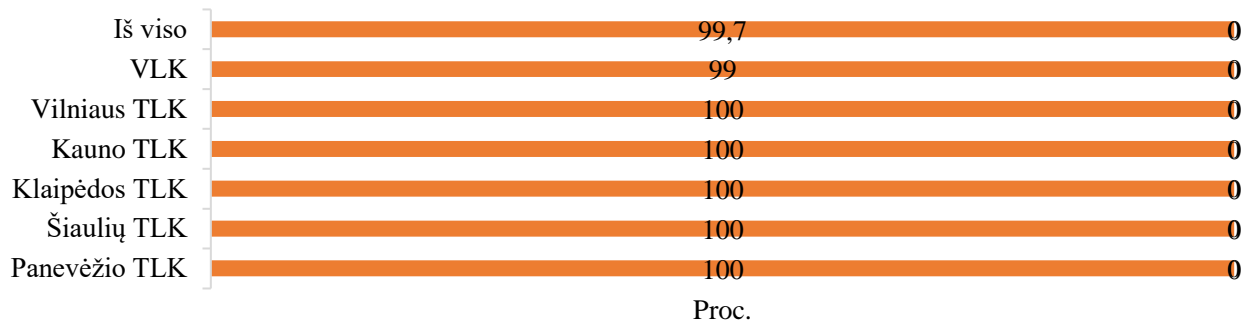

Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (2)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.2. Jei viešajame sektoriuje dirbančiam darbuotojui asmuo siūlo atsilyginti už priimtus ar dar tik būsimus sprendimus: Pasirinkti 1 (vieną) teisingą atsakymą.

- Neteisingas atsakymas: Galima priimti, jei tai smulkus atlygis iki 1 MGL vertės
- Teisingas atsakymas: Negalima priimti. Apie tokį pasiūlymą būtina informuoti asmenį (-is) įstaigoje atsakingus už korupcijos prevenciją bei teisėsaugą
- Neteisingas atsakymas: Galima priimti, jei duotu atlygiu pasidalinama su bendradarbiais
- Neteisingas atsakymas: Galima priimti, jei priimant sprendimus asmens atžvilgiu nepažeidžiami jokie teisės aktai

Išvada: Iš viso 99,7 proc. darbuotojų pasirinko teisingą atsakymo variantą.

Paaiškinimas: Neteisėtas atlygis dažniausiai yra kyšis. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10¹ straipsnyje „Pranešimas apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas“ yra numatyta pareiga valstybės tarnautojams per kuo įmanomai trumpiausią laiką nuo sužinojimo apie korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką momento pranešti prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai arba kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

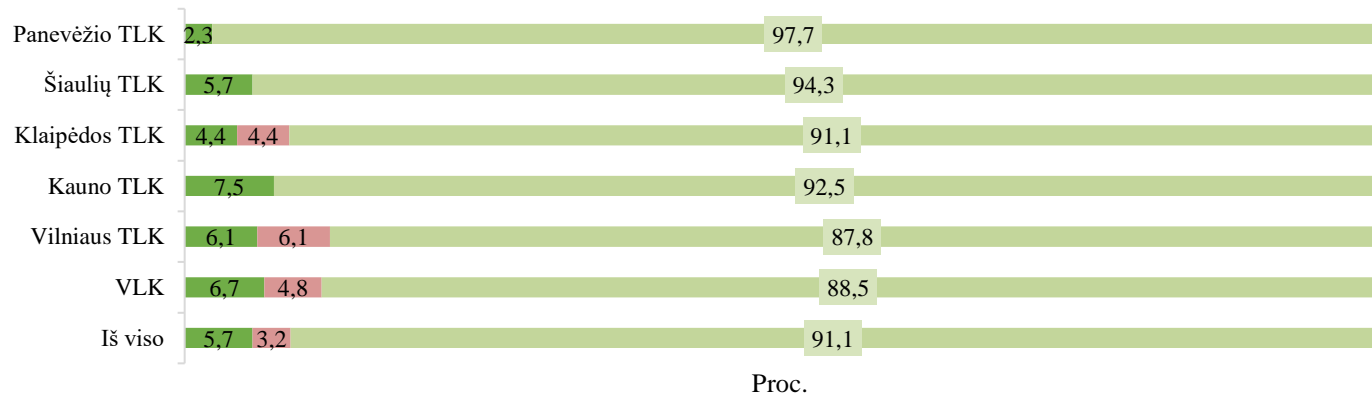
Žinojimas: kas yra korupcija?

Situacijų vertinimas (3)

3. Pažymėkite teisingus atsakymo variantus dėl toliau aprašytų situacijų.

3.3. BK 229 str. Tarnybos pareigų neatlikimas kokia forma pasireiškia:

Pasirinkti 1 (viena) teisingą atsakymą.

- Neteisingas atsakymas: Pareigų neatlikimu – kai asmuo neatlieka pareigų, kurios priklauso jo kompetencijai ir yra būtinos tarnybos ar darbdavio interesams užtikrinti
- Neteisingas atsakymas: Netinkamu pareigų atlikimu – kai asmuo aplaidžiai, atmetinai, atsainiai, nekokybiškai arba nepakankamai veiksmingai vykdo savo pareigas
- Teisingas atsakymas: Šis nusikaltimas gali pasireikšti abiem formomis

Išvada: Iš viso 91,1 proc. ligonių kasų darbuotojų pasirinko teisingą atsakymo variantą.

Paaiškinimas: Šis nusikaltimas gali pasireikšti abiem formomis

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: VLK darbuotojai vertina VLK veiklos sritis

VLK veiklos sritis	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Sutarčių su vaistų gamintojais dėl PSDF biudžeto išlaidų kompensuojamiesiems vaistams valdymo sudarymas	4.2	4.3	4.3	4.8	4.7
Kochlearinio implanto, BAHA įsriegiamojo kaulinio implanto, vidurinės ausies klausos sistemos ir atsarginio šių MPP procesoriaus įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.8	4.7	4.5	4.9	4.9
Klausos aparatų įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.4	4.7	4.6	4.9	4.8
Sutarčių su fizinais asmenimis dėl žalos PSDF biudžetui atlyginimo sudarymas ir jų vykdymo kontrolė	4.6	4.8	4.4	4.9	4.8
Sutarčių sudarymas su ortopedijos įmonėmis ir ortopedijos techninių priemonių gamybos bei pritaikymo išlaidų kompensavimas	4.3	4.5	4.2	4.7	4.7
Sąnarių endoprotezų įsigijimo išlaidų kompensavimas	4.6	4.6	4.6	4.9	4.8
Personalo valdymas (priėmimas ir atleidimas iš darbo, priedų skyrimas, vertinimas ir kt.)	3.8	4.1	3.7	4.3	4.3
VLK veiklos teisinė priežiūra	4.6	4.7	4.6	4.9	4.8
ASPĮ ir vaistinių kontrolės koordinavimas	4.4	4.6	4.5	4.8	4.7
PSDF biudžeto lėšų paskirstymas TLK	4.6	4.7	4.6	4.9	4.9
Centralizuotai įsigytų vaistų ir MPP paskirstymas ASPĮ ir jų panaudojimo kontrolė	4.4	4.6	4.4	4.8	4.8
Viešieji pirkimai: centralizuotai apmokamų vaistų ir MPP	4.4	4.4	4.3	4.7	4.8
Viešieji pirkimai: informacinių technologijų	3.5	3.7	3.9	4.2	4.5
Viešieji pirkimai: įstaigos veiklos reikmėms	4.4	4.6	4.4	4.7	4.6
Viešieji pirkimai: kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų	–	4.6	4.6	4.7	4.8
Ortopedijos įmonių veiklos kontrolė	–	4.5	4.2	4.7	4.6
Medicinos prietaisų nuomos išlaidų kompensavimas	–	4.7	4.5	4.8	4.8
Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro duomenų tvarkymas	–	4.7	4.7	4.9	4.8

Išvada: 2021 m., lyginant su 2020 metų vertinimu, vertinant VLK veiklos sritis, ženklus pokyčio nėra.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: TLK darbuotojai vertina TLK veiklos sritis

TLK veiklos sritis	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinių) gydymo išlaidų kompensavimas	4.6	4.7	4.8	4.9	5
Europos sveikatos draudimo kortelių išdavimas	4.9	4.9	5	5	5
Dantų protezavimo išlaidų kompensavimas (eilių valdymas, kompensacijų skyrimas pacientams už savo lėšomis protezuotus dantis ir kt.)	4.9	4.8	4.9	5	5
Personalo valdymas (priėmimas ir atleidimas iš darbo, priedų skyrimas, vertinimas ir kt.)	4.2	4.5	4.5	4.5	4.8
Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, vaistų ir MPP išdavimo, ortopedijos technikos priemonių skyrimo teisėtumo kontrolė	4.6	4.7	4.7	4.9	4.9
Sutarčių su ASPJ, vaistinėmis, optikomis sudarymas	4.6	4.7	4.8	4.9	5
Viešieji pirkimai: įstaigos veiklos reikmių (išskyrus kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų pirkimus)	–	4.7	4.8	4.9	4.9
Viešieji pirkimai: informacinių technologijų	–	4.6	4.8	4.8	5
Viešieji pirkimai: kvalifikacijos kėlimo ir mokymo paslaugų viešieji pirkimai	–	4.7	4.8	4.9	5
Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų kompensavimas	–	4.9	4.9	4.9	5
Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro duomenų tvarkymas	–	4.8	4.9	4.9	5
Europos Sąjungoje suteiktų būtinosios medicinos pagalbos paslaugų išlaidų kompensavimas	–	4.9	4.9	5	5

2020 m. papildomai apklausos dalyviai pažymėjo ir įvertino šias veiklos sritis:

- Asmens sveikatos priežiūros įstaigų kontrolė ir stebėseną dėl teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo – 5 balai;
- Darbuotojų kasmetinis veiklos vertinimas – 4 balai;
- Interesantų konsultavimas, nepriklausomai nuo jų tautybės, socialinės padėties ir pan. – 5 balai;
- priemokų kompensavimas – 5 balai; – sprendimų priėmimas – 5 balai.

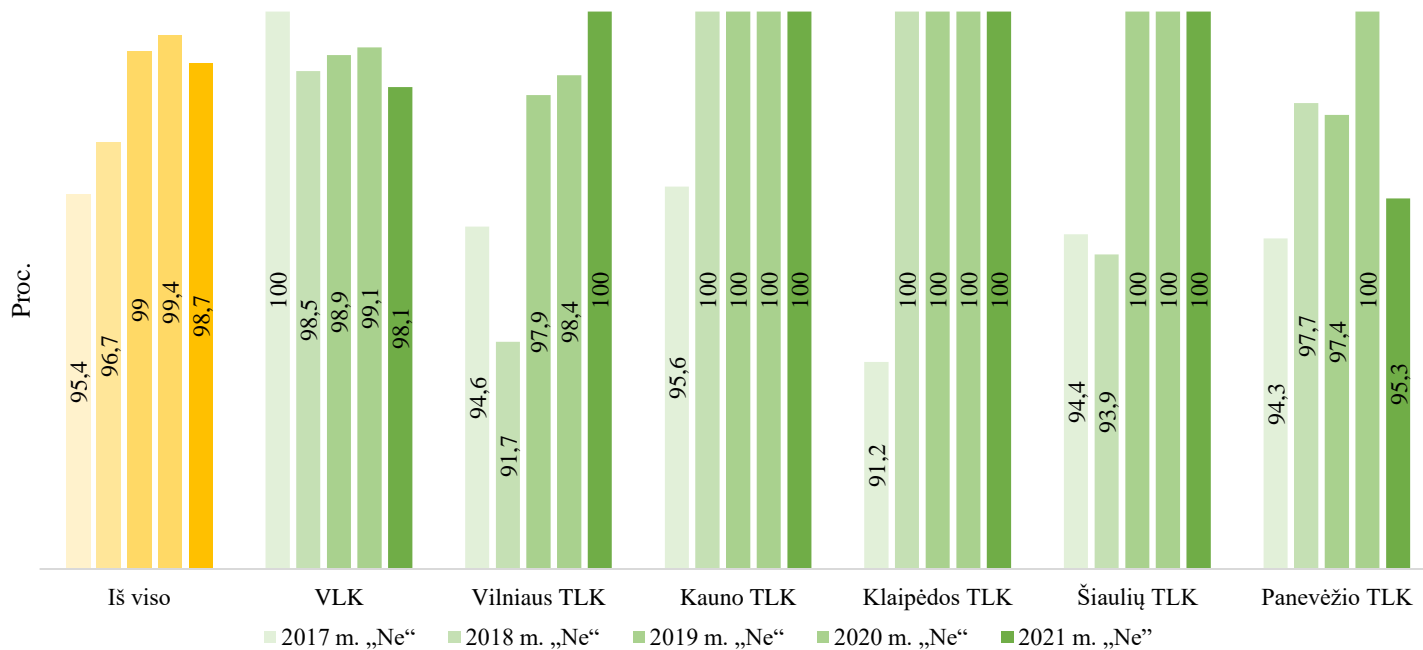
Išvada: 2021 m., lyginant su 2020 metų vertinimu, 7 veiklos sričių vertinimas pagerėjo, 5 – išliko toks pat.

Korupcijos patirtis (elgesys)

5. Ar per pastaruosius 1 metus yra pasitaikę, kad kas nors Jums siūlytų atsilyginti mainais už suteiktą paslaugą, palankumą, palankų sprendimą?

(atsakymų variantai: Taip, dažnai; Taip, kelis kartus; Taip, vieną kartą; Ne, niekada; Nežinau, neturiu nuomonės)

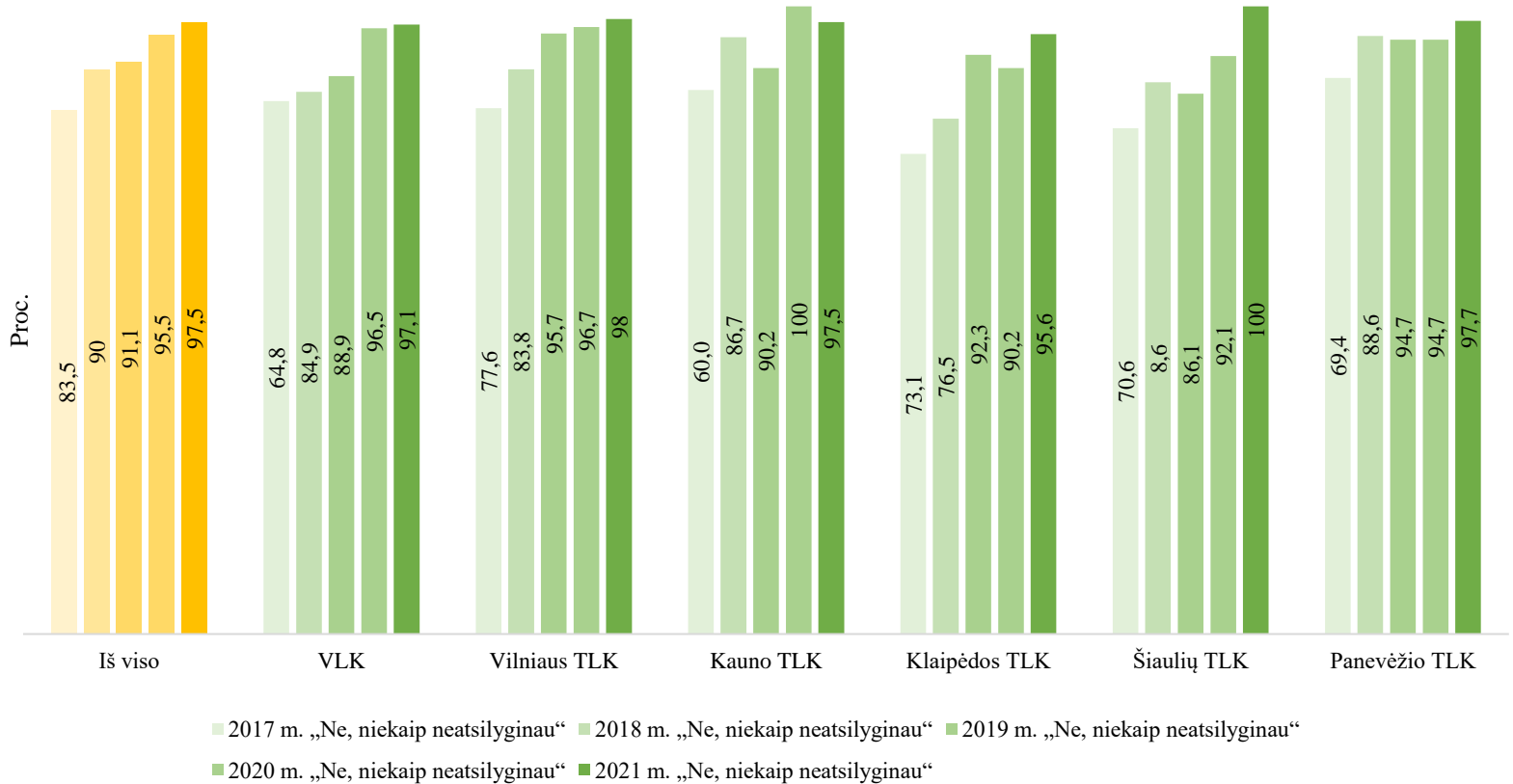
Išvada: 2021 m. 2 darbuotojas atsakė, kad „Taip, vieną kartą“, 1 darbuotojas atsakė „Taip, kelis kartus“, ir 1 atsakė – „Nežinau, neturiu nuomonės“.

Korupcijos patirtis (elgesys)

6. Ar Jūs pats per pastaruosius 1 metus esate atsilyginęs ar davęs kyši (gydymo įstaigoje, savivaldybėje ar savivaldos įstaigoje, policijos pareigūnui ar pan.)?

(atsakymų variantai: Taip, ne kartą; Taip, vieną kartą; Taip, tai buvo simbolinė padėka; Ne, niekaip neatsilyginau)

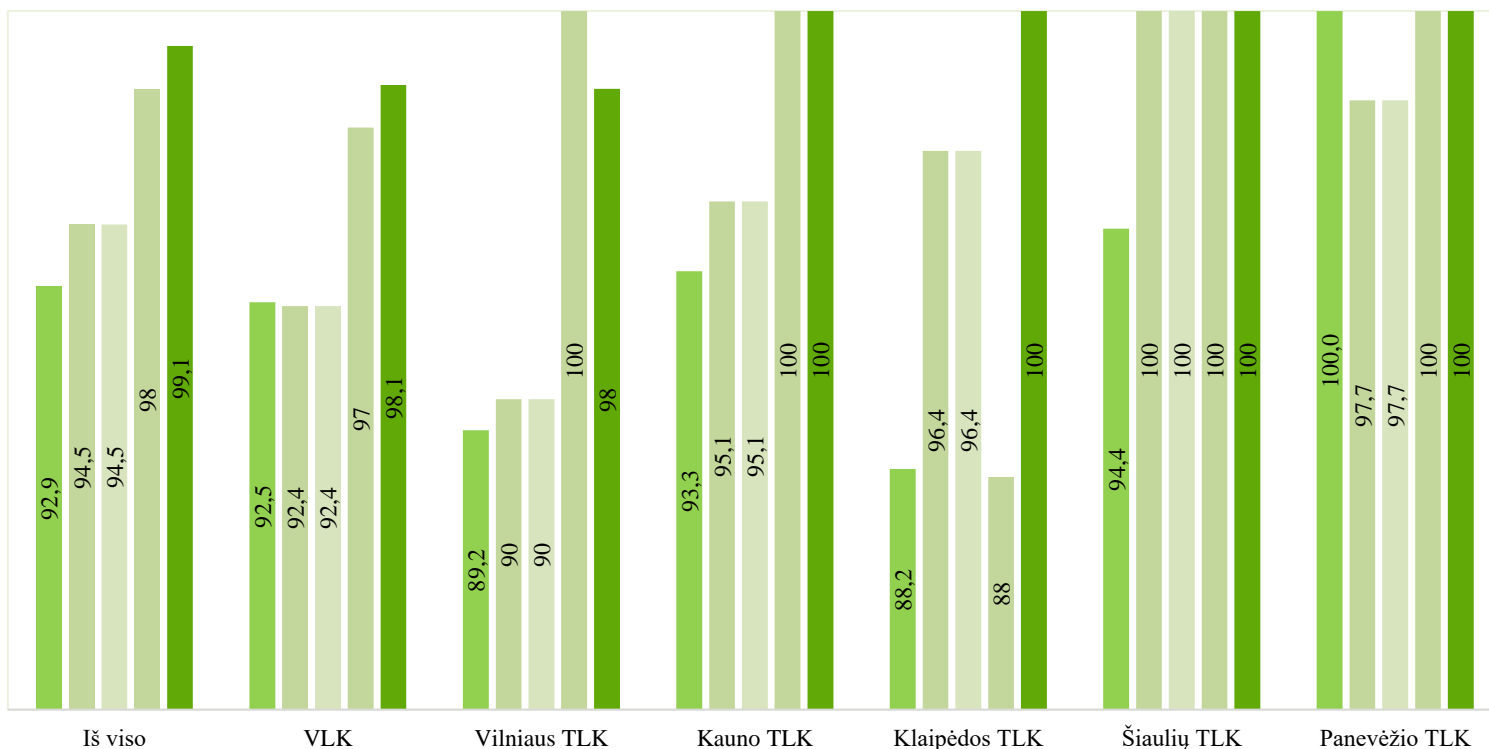
Išvada:

1. Darbuotojų, kurie atsakė, jog jie per pastaruosius 1 metus niekam neatsilygino už suteiktą paslaugą, kasmet daugėja.
2. 2021 m. tik 8 darbuotojai (2,5 proc.) nurodė, kad per pastaruosius metus už paslaugas viešajame sektoriuje, darbuotojams atsilygino simboline padėka.

Kur kreiptis? Nuomonė.

7. Ar žinote, kur reikėtų kreiptis, jei įstaigoje susiduriate su galima korupcinio pobūdžio veika? (atsakymų variantai: Taip; Ne)

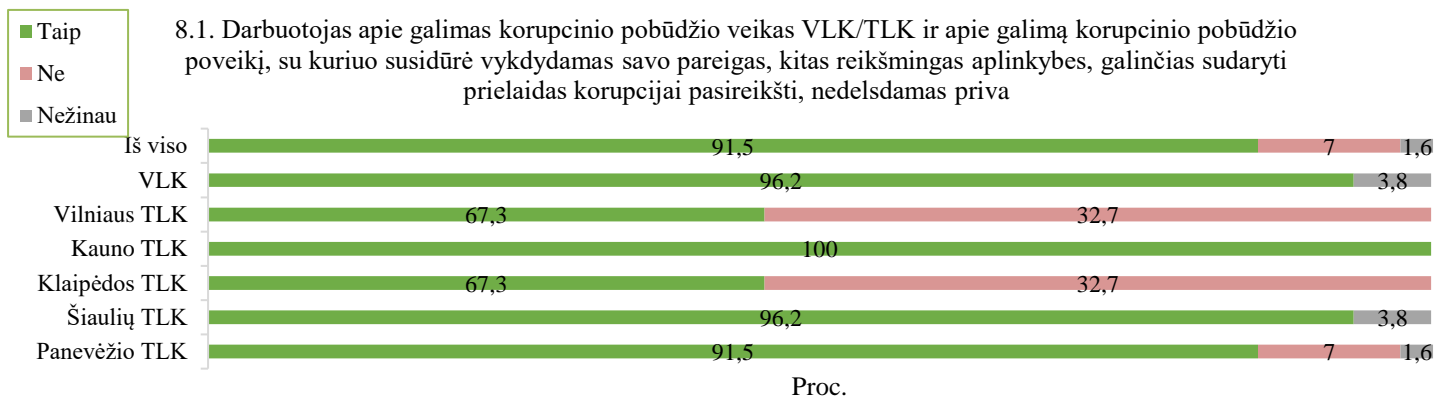
Išvada: 2021 m. iš viso 99,1 proc. darbuotojų atsakė, kad žino, į ką reikia kreiptis, susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika. Tai 1,1 proc. daugiau nei 2020 m.

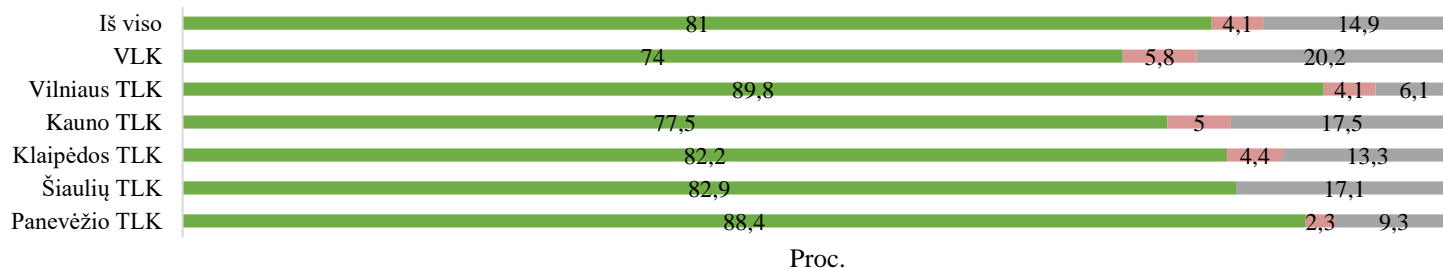
Kur kreiptis? Žinojimas. (1)

8. Ką, Jūsų manymu, reikėtų daryti, jei įstaigoje susidurtumėte su galima korupcinio pobūdžio veika?

Buvo pateikti 3 atsakymų variantai – visi teisingi

8.2. Valstybės tarnautojas arba jam prilygintas asmuo apie žinomą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką privalo pranešti Lietuvos Respublikos prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai arba ikiteisminio tyrimo įstaigai, jei jis gavo neginčijamų duomenų, l

8.3. Asmenys, kuriuos su VLK / TLK sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai, konfidencialiai pranešti apie teisės pažeidimus (įskaitant korupcinio pobūdžio), keliančius grėsmę viešajam interesui arba jį pažeidžiančius, gali Li

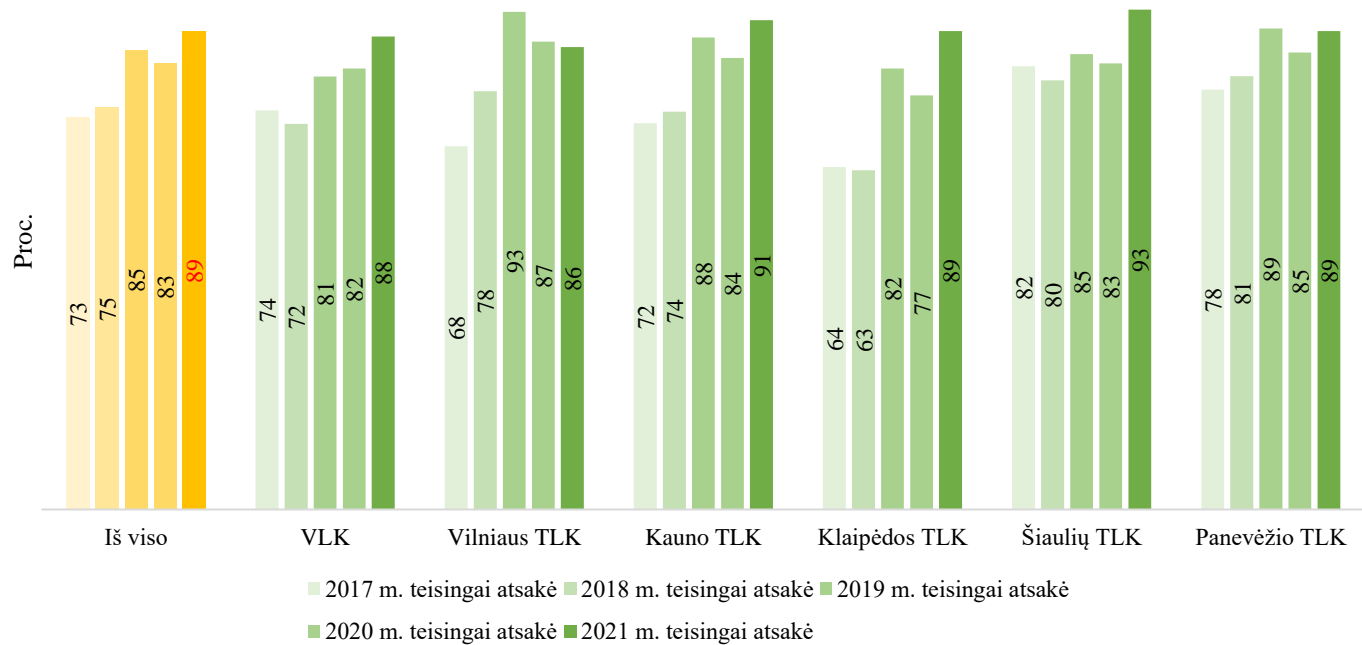

Kur kreiptis? Žinojimas. (2)

Apibendrinimas

8. Ką, Jūsų manymu, reikėtų daryti, jei įstaigoje susidurtumėte su galima korupcinio pobūdžio veika?

Išvados:

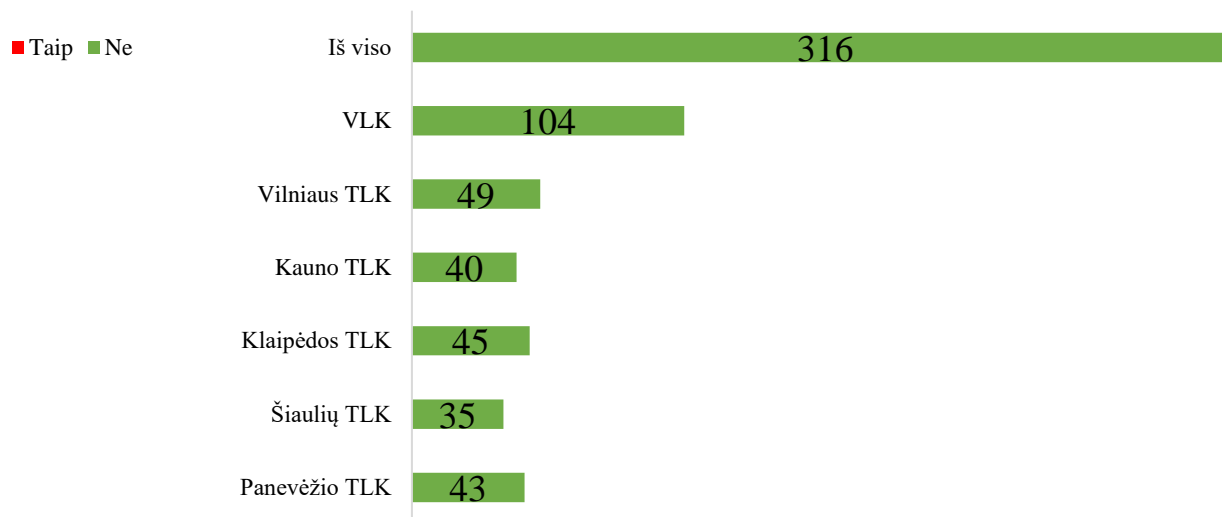
1. Apibendrinus 15 skaidrės rezultatus galima teigti, kad darbuotojai pakankamai informuoti apie tai, jog apie jiems žinomas galimai padarytas korupcinio pobūdžio veikas, teisės pažeidimus, galimai padarytas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas jie gali pranešti įstaigos vadovui arba už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui, pateikti informaciją per VLK įsteigtą vidinį informavimo kanalą, ar privalo pranešti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai. Geba atskirti savo teises vadovaujantis Pranešėjų apsaugos įstatymu nuo pareigų, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymu.
2. 2021 m., palyginti su 2020 m. apibendrintais rezultatais, ką daryti, įstaigoje susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika, žino vis daugiau darbuotojų ir procentinė išraiška kasmet kyla, išskyrus Vilniaus TLK.

Ar žino nepaviešintų atvejų?

9. Ar žinote nepaviešintų atvejų, kai ligonių kasų darbuotojas (kolega) vykdė galimai korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką (išskyrus paviešintus tyrimus apie galimą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką)?

(Atsakymų variantai: Taip; Ne)

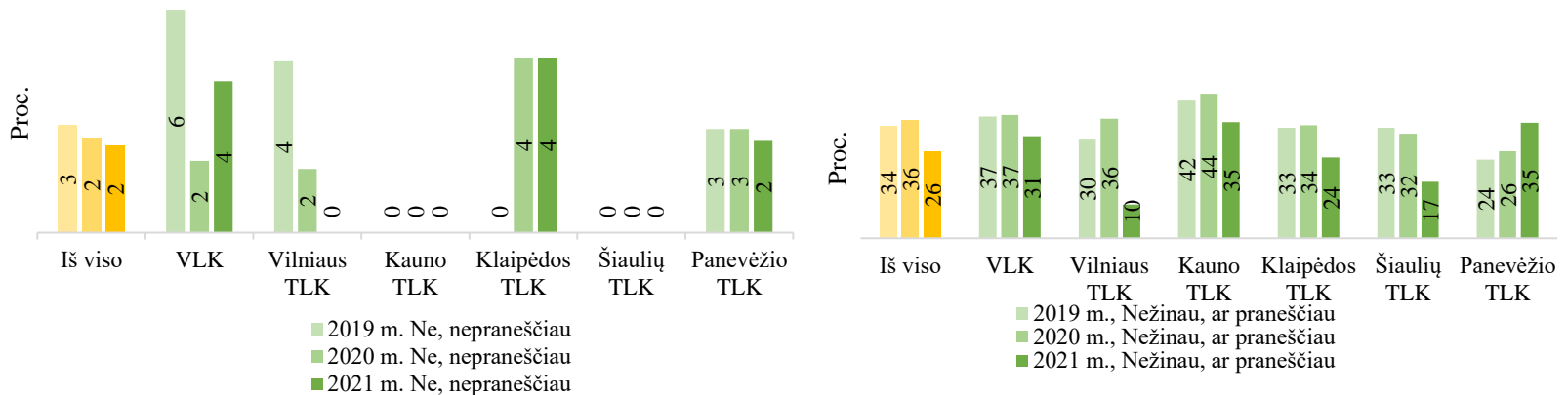
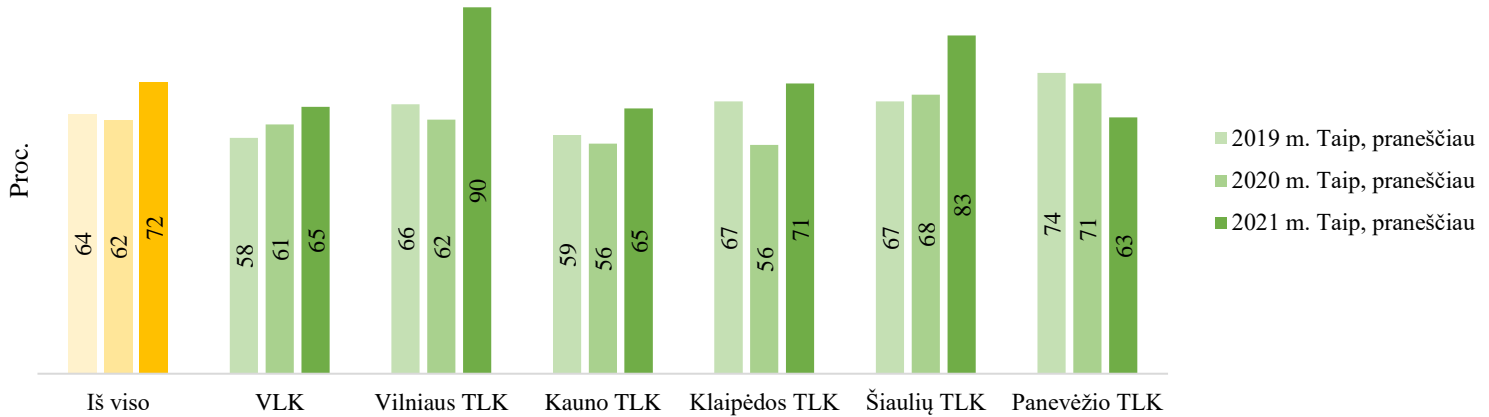
Darbuotojų skaičius, vnt.

Išvados: 2021 m. visi ligonių kasų darbuotojai (100 proc.) nurodė, kad nežino atvejų apie kolegų galimai įvykdytas korupcinio pobūdžio veikas. 2020 m. taip atsakiusiųjų buvo tik 99,1 proc.

Darbuotojų netolerancijos korupcijai vertinimas

10. Ar praneštumėte, jei sužinotumėte apie artimo kolegos korupcinio pobūdžio veiklą?

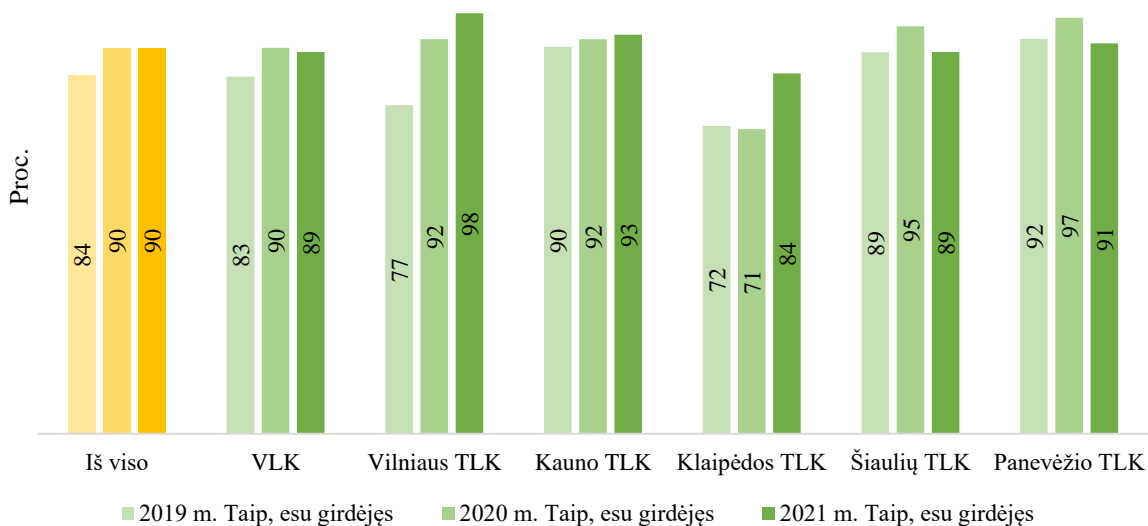
Išvados:

- 2021 m. 72 proc. ligonių kasų darbuotojų teigia, kad praneštų sužinoję apie artimo kolegos galimai padarytą korupcinio pobūdžio veiklą. Palyginti su 2020 m., tai net 10 proc. daugiau. Teigiamas ir ženklus pokytis išlieka visose TLK, išskyrus Panevėžio TLK, kur padaugėjo darbuotojų nežinančių, ar praneštų.
- 2021 m. taip 10 proc. sumažėjo ir nežinančių, ar praneštų arba neturinčių nuomonės, ir nors bendrai teigiančių, jog nepraneštų, skaičius ženkliai nesikeitė palyginus su 2020 m., tačiau VLK darbuotojų, kurie nepraneštų, skaičius išaugo.

Ar žino apie ligonių kasų vykdomas korupcijos prevencijos priemones?

11. Ar žinote / esate girdėję apie VLK / TLK vykdomas korupcijos prevencijos priemones?

Išvada: 2021 m. 90 proc. ligonių kasų darbuotojų nurodė žinantys apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones ir šis skaičius nepasikeitė nuo 2020 m. 2021 m. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos TLK darbuotojų, žinančių apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones skaičius išaugo. Tuo tarpu VLK, Šiaulių ir Panevėžio TLK išaugo skaičius žmonių, nežinančių apie korupcijos prevencijos priemones, o žinančių atitinkamai sumažėjo pvz. Šiaulių ir Panevėžio TLK net 6 proc.

APIBENDRINIMAS

1. VLK direktoriaus 2020 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1K-191 patvirtintos VLK korupcijos prevencijos 2020–2022 metų programos (toliau – Programa) strateginis tikslas – mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas VLK ir TLK, didinti skaidrumą privalomojo sveikatos draudimo sistemoje, siekiant, kad:

1.1. darbuotojų, manančių, kad praneštų sužinoję apie artimo kolegos korupcinio pobūdžio veiką, dalis 2022 m. pasiektų 70 proc.;

1.2. darbuotojų, teigiančių, kad per paskutinius pastaruosius metus nedavė kyšio viešosiose įstaigose, dalis 2022 m. pasiektų 95 proc. (2019 m. ši dalis sudarė 91 proc.).

2. Atlikus 2021 metų ligonių kasų darbuotojų nepakantumo korupcijai apklausą paaiškėjo, kad Programos strateginius tikslus pavyko įgyvendinti.

3. 2021 m. 72 proc. darbuotojų nurodė, kad praneštų sužinoję apie artimo kolegos galimai padarytą korupcinio pobūdžio veiką. Palyginti su 2020 m., tai net 10 proc. daugiau.

4. 2021 m. 98 proc. darbuotojų nurodė, kad per pastaruosius metus nedavė kyšio viešosiose įstaigose, už suteiktas paslaugas.

5. 2021 metų apklausoje 7 proc. dalyvavo mažiau darbuotojų nei 2020 m.

6. Bendras ligonių kasų skaidrumo vertinimas 2021 m. išliko aukštas ir sudarė 4,8 balo (2020 m. – 4,64 balo). Tuo tarpu darbuotojai vertindami TLK, kurioje dirba, veiklos skaidrumą, įvertino dar aukštesniu – 4,9 balu (2020 m. – 4,8 balo).

7. 2021 m., palyginus su praėjusiais metais, darbuotojai VLK ir TLK veiklos sritis įvertino labai aukštu balu ir mano, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė jose yra minimali arba iš vis neegzistuoja (2021 m. vertinant VLK sritis šis balas svyravo nuo 4,3 iki 4,9 balo, 2020 m. šis balas svyravo nuo 4,2 iki 4,9 balo; tuo tarpu vertinant TLK veiklos sritis šis balas 2020 m. svyravo nuo 4,8 iki 5 balo, o 2020 m. šis balas svyravo nuo 4,5 iki 5 balo).

APIBENDRINTŲ REZULTATŲ TĘSINYS

8. Per metus labai neženkliai sumažėjo darbuotojų, kurie atsakė, jog jiems per pastaruosius 1 metus nebuvo siūlyta atsilyginti už suteiktą paslaugą ar pan., dalis. 2020 m. tik 1 iš apklausoje dalyvavusių darbuotojų teigė, kad jam buvo siūlyta atsilyginti, tuo tarpu 2021 m. net 2 darbuotojai atsakė, kad jiems buvo siūlyta atsilyginti kartą, 1 darbuotojas atsakė, kad buvo siūlyta atsilyginti net kelis kartus, 1 darbuotojas atsakė jog tuo klausimu neturi nuomonės arba nežino.
9. Per metus išaugo darbuotojų, žinančių ką daryti susidūrus su galima korupcinio pobūdžio veika, skaičius (2021 m. – 89 proc., 2020 – 83 proc.).
10. 2021 m. visi darbuotojai (100 proc.) nurodė, kad nežino apie nepaviešintą kolegų galimai įvykdytą korupcinio pobūdžio veiką, palyginus su 2020 m. tokių buvo 99,1 proc.
11. Per metus nepasikeitė darbuotojų, žinančių apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones, skaičius (92 proc.). 2021 m. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos TLK darbuotojų, žinančiųjų apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones skaičius išaugo, tuo tarpu VLK, Šiaulių ir Panevėžio TLK išaugo skaičius žmonių, nežinančių apie korupcijos prevencijos priemones, o žinančių atitinkamai sumažėjo pvz. Šiaulių ir Panevėžio TLK net 6 proc.

Dėkojame už dėmesį

